

Melding fra Fiskeridirektoratets statistiske kontor

SMÅTRÅLERNES FISKE I 1957

Ved sekretær Sverre Mollestad

Betegnelsen «småtråler» brukes for fartøy på inn-til 300 bruttotonn som benyttes til trålfiske. Trålere på over 300 bruttotonn kalles gjerne «stortrålere».

En oversikt over stortrålernes fiske i 1957 ble gitt i «Fiskets Gang» nr. 40 d. å. og en skal her gi så vidt mulig tilsvarende tall for småtrålerne. En utredning om småtrålernes lønnsomhet i 1957 vil bli gitt i en særskilt melding.

Deltakelse.

Ved utgangen av 1957 var det 460 fartøyer på under 300 bruttotonn som hadde tillatelse til å drive trålfiske slik som det er fastsatt i § 1 i lov av 20. april

1951 om fiske med trål. Tilsvarende tall for 1956 var 568, for 1955 522, for 1954 435 og for 1953 377 fartøyer. Nedgangen kommer av at det ble inndradd 149 tråltillatelser i 1957, enten fordi fartøyene ikke var benyttet til trålfiske eller fordi de ikke hadde etterkommet oppgaveplikten. Det ble imidlertid også gitt en del nye tråltillatelser slik at nettonedgangen er 108 fartøyer. Fremdeles er det en god del fartøyer med tråltillatelse som aldri har vært benyttet til trålfiske og som sannsynligvis heller ikke har utstyr og redskap for slikt fiske. Fordelingen av tråltillatelser på fylker og etter fartøyenes størrelse fremgår av tabell 1.

Tabell 1. Tråltillatelse og fartøyer som drev fiske 1953—57.

	Tråltillatelser pr. 31/12					Fartøyer som en har mottatt fangst-oppgaver fra ¹				
	1953	1954	1955	1956	1957	1953	1954	1955	1956	1957
<i>Fylker :</i>										
Finnmark	28	31	42	41	32	10	11	17	12	6
Troms	68	73	92	98	78	16	20	23	33	48
Nordland	33	45	57	66	49	7	8	15	22	16
Nord-Trøndelag	1	2	3	3	3	—	1	1	1	1
Sør-Trøndelag	4	5	11	12	10	1	—	1	3	3
Møre og Romsdal	91	108	126	140	130	30	51	57	68	73
Sogn og Fjordane	18	20	22	22	9	5	3	4	4	—
Bergen	5	6	7	9	6	3	2	3	2	1
Hordaland	39	48	50	55	45	14	21	20	17	10
Rogaland	49	49	55	63	49	6	9	9	6	7
Vest-Agder	22	24	26	25	20	3	3	3	2	2
Aust-Agder	3	3	3	3	2	—	1	—	1	—
Telemark	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Vestfold	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Buskerud	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Oslo	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Østfold	13	17	24	27	24	3	4	6	6	—
<i>Størrelsesgrupper :</i>										
Under 25 br.tonn ...	65	80	95	96	73	10	16	23	20	6
25— 49,9 »	127	150	179	187	151	40	58	64	65	62
50— 74,9 »	57	64	72	70	57	18	26	27	24	23
75— 99,9 »	35	40	53	66	59	13	16	20	31	27
100—149,9 »	52	55	62	70	55	12	11	16	24	23
150—199,9 »	19	23	34	44	39	1	2	1	4	13
200—249,9 »	9	9	12	13	12	2	2	5	4	5
250—300 »	13	14	15	22	14	3	4	4	6	9
I alt..	377	435	522	568	460	99	135	160	178	168

¹ Det er her med enkelte fartøyer som på grunn av salg eller annet ikke hadde tråltillatelse pr. 31/12, men som har drevet trålfiske tidligere i året.

Oppgaver over fangster m.v. innhentes på særskilt skjema direkte fra fiskerne. Det er imidlertid vanskelig å få inn alle oppgavene i rett tid og noen er dessuten mangelfullt utfyllt. Dette forsinkes og vanskeliggjør utarbeidelsen av statistikken.

For 1957 har en fått inn fangstoppgaver fra 168 fartøyer mot 178 foregående år. Det var således en nedgang på 10 fartøyer. For 1955 fikk en oppgaver fra 160, for 1954 for 135 og for 1953 for 99 fartøyer. Også for 1957 mangler en oppgaver for en

del fartøyer, men bare noen få av disse antas å ha drevet trålfiske. Anslagsvis behøver en neppe å regne med at hverken oppgaven over deltakelsen eller fangstmengden ligger mer enn ca. 5—10 pct. for lavt.

Hverken i deltakelsestallene eller fangsttallene er trålfisket etter sild og brisling regnet med.

I tabell 1 er de som en har fått inn fangstoppgaver fra fordelt både etter fylke og etter størrelsesgrupper. Av tabellen fremgår at det er spesielt de minste

Tabell 2. Småtrålernes driftstid i 1957.

Driftstid	Antall fartøyer i alt	Herav på:					
		Under 50 br. tonn	50—99 br. tonn	100—149 br. tonn	150—199 br. tonn	200—249 br. tonn	250—300 br. tonn
0—3,9 uker	8	4	2	1	—	—	1
4—7,9 »	29	16	6	2	4	—	1
8—11,9 »	54	22	20	9	2	—	1
12—15,9 »	38	10	18	3	3	2	2
16—19,9 »	18	6	2	3	4	1	2
20—23,9 »	10	4	—	5	—	1	—
24—27,9 »	4	1	1	—	—	1	1
28—31,9 »	1	1	—	—	—	—	—
32—35,9 »	1	1	—	—	—	—	—
Uoppgitt	5	3	1	—	—	—	1
I alt ..	168	68	50	23	13	5	9

Tabell 3. Småtrålernes fangster i 1957, fordelt på de fylkene hvor fangsten er bragt i land.

Mengde i tonn.
Verdi i 1 000 kr.

Fiskesort	Bergen		Sogn og Fjordane		Møre og Romsdal		Nordland		Troms		Finnmark		Uoppgitt		I alt	
	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi
Saltet torsk	—	—	—	—	1 675	2 509	—	—	284	398	3 159	4 541	901	1 230	6 019	8 678
» sei	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	2	2
» hyse	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	8	—	—	8	8
» annet og uspes.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52	63	—	—	52	63
Saltfisk i alt	—	—	—	—	1 675	2 509	—	—	284	398	3 221	4 614	901	1 230	6 081	8 751
Fersk torsk	—	—	—	—	376	397	41	28	884	629	6 510	4 526	390	275	8 201	5 855
» sei	—	—	—	—	359	179	2	1	—	—	82	40	4	2	447	222
» hyse	—	—	—	—	645	469	15	8	17	13	1 835	841	82	41	2 594	1 372
» uer	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	460	199	10	5	473	206
» annet og uspes.	1	1	—	—	110	51	—	—	45	30	171	106	496	278	823	466
Ferskfisk i alt	1	1	—	—	1 490	1 096	58	37	949	674	9 058	5 712	982	601	12 538	8 121
Lever	—	—	—	—	151	59	5	3	143	38	562	272	37	17	898	389
Tran	5	8	—	—	73	97	—	—	9	12	29	39	14	15	130	171
I alt 1957 ¹	12	9	—	—	4 680	3 761	63	40	1 599	1 122	15 223	10 637	2 599	1 863	24 176	17 432
» 1956 ¹	73	49	—	—	5 463	4 101	745	505	1 170	767	17 098	10 038	2 542	2 002	27 091	17 462
» 1955 ¹	—	—	—	—	3 825	2 874	114	86	401	258	18 436	10 799	1 133	739	23 909	14 756
» 1954 ¹	—	—	263	193	2 884	1 983	—	—	496	279	7 755	3 928	411	233	11 809	6 616
» 1953 ¹	—	—	130	131	1 054	650	2	1	288	162	9 867	5 223	635	389	11 976	6 556

¹ Mengdetallene er omregnet til råfiskvekt (sløyd og hodekappet) og med et tillegg for biprodukter. Omregningen er foretatt på følgende måte: Saltfiskvekten er økt med 72 %, 1 tonn tran er satt lik 2,16 tonn lever.

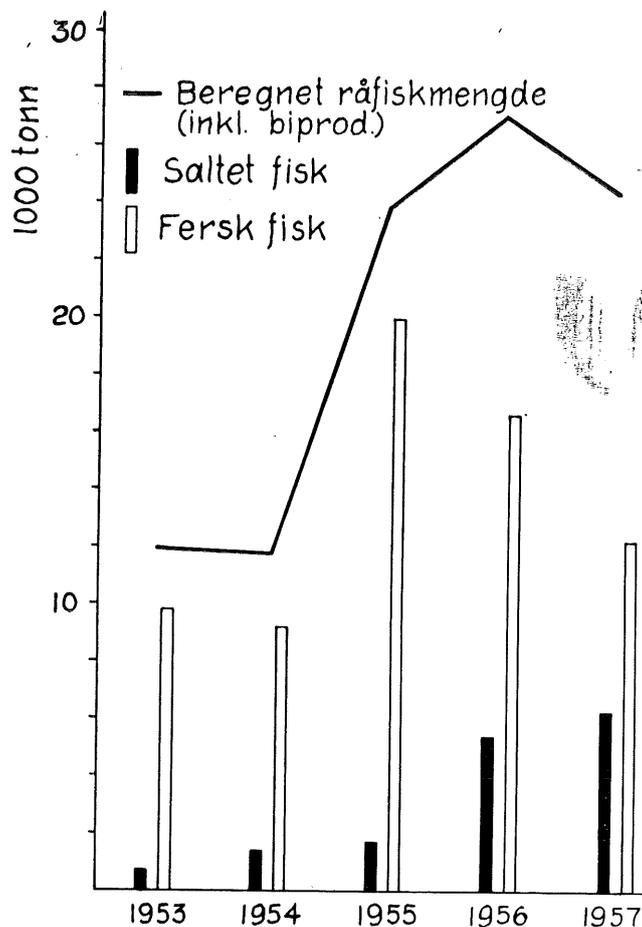


Fig. 1. Ilandbragt fangst av småtrålerne 1953—57.

fartøyene som har gått tilbake mens det har vært økning av de største. I 1956 var det således bare 14 fartøyer på mellom 150 og 300 bruttotonn som ga fangstopp-gaver, mens det i 1957 var 27. Derimot gikk gruppen under 25 bruttotonn tilbake fra 20 til 6 fartøyer. Gjennomsnittstonnasjen økte fra 75 bruttotonn i 1956 til 90 bruttotonn i 1957. Størrelsen på de som deltok i fisket varierte ellers helt fra 14 til 298 bruttotonn. Tilsammen var tonnasjen på 15 044 bruttotonn mot 13 435 bruttotonn foregående år.

På disse fartøyene deltok det 1 701 mann mot 1 579 mann foregående år. Det gir et gjennomsnitt pr. fartøy på ca. 10 mann i 1957. Mannskapets størrelse varierte imidlertid helt fra 4 mann på de minste fartøyene til 27 mann på de største. Mannskapet kan også variere litt fra den ene turen til den andre, men det er som regel bare ubetydelig.

Driftstiden er beregnet til gjennomsnittlig 12,2 uker mot 12,8 uker foregående år. Den varierte imidlertid sterkt fra båt til båt. Dette fremgår av tabell 2 hvor spredningen av driftstiden er gitt for forskjellige størrelsesgrupper. Driftstiden er her regnet fra båten gikk fra hjemstedet for å drive trålfiske til den kom tilbake for hver sesong.

Fangst- og avsetningsforhold.

Under vårfisken i Finnmark var fisket en del vær-hindret, men forholdene var ellers forholdsvis bra. Dette er den viktigste sesong og det beste fisket foregår i tiden april—juni utenfor Øst-Finnmark samtidig med vårtorskefisket i Finnmark. Fisket på finnmarksfeltene var imidlertid dårlig i høstsesongen. På feltene ved Bjørnøya ble det tatt mindre enn halvparten av fangsten i 1956, men det ble derimot fisket betydelig mer på feltene ved Spitsbergen. Fisket på Buagrunnen og Langgrunnsøyla utenfor Møre økte noe i forhold til i 1956. Fisket på disse feltene drives faktisk hele året.

Avsetningsforholdene har stort sett vært gode, men utover sommeren var det noe treg avsetning på saltfisk. Gjennomsnittlig ble det oppnådd noe høyere priser på torsken enn foregående år, mens det bare var utbetydelige avvik for de andre fiske-sortene. Gjennomsnittsprisen på saltet torsk ble kr. 1,44 pr. kg mot kr. 1,31 foregående år, og for fersk torsk ble det gjennomsnittlig betalt kr. 0,71 pr. kg i 1957 mot kr. 0,64 i 1956. Gjennomsnittsprisen pr. kg råfisk inklusive biprodukter gikk opp fra kr. 0,64 i 1956 til kr. 0,72 i 1957. Ferskfisk som ble bragt i land i Møre og Romsdal oppnådde atskillig høyere pris enn fisk som ble bragt i land i Nord-Norge. Dette påvirker gjennomsnittet noe. Disse gjennomsnittsprisene er ellers fremkommet ved bare å dividere verdien med mengden for hver fiskesort. En slik gjennomsnittspris vil være influert både av rene prisbevegelser og av fangstens sammensetning. Småfisk oppnår nemlig betydelig lavere pris enn den store fisken, og størrelsesfordelingen kan variere en god del fra år til år alt etter hvor sterkt de forskjellige årsklasser er representert i fangstene. Beregnede priser for årene 1953—57 er tatt med i tabell 4.

Mengde- og verdiutbytte.

Fangstmengden gikk noe ned fra 1956 til 1957, men ikke fullt så mye som nedgangen i deltakingen. Dette kan blant annet komme av at det var flere

Tabell 4. Gjennomsnittspriser 1953—57.

	1953	1954	1955	1956	1957
	(. Kr. pr. kg)				
Saltet torsk	1,09	1,20	1,42	1,31	1,44
Fersk torsk	0,62	0,63	0,66	0,64	0,71
» sei.	0,45	0,46	0,44	0,50	0,50
» hyse.	0,49	0,50	0,47	0,49	0,53
» uer	0,42	0,41	0,38	0,44	0,44
Lever	0,46	0,47	0,50	0,41	0,43
Tran	1,67	1,51	1,42	1,40	1,32
Beregnet råfisk inkl. biprod	0,55	0,56	0,62	0,64	0,72

store fartøyer i 1957 enn i 1956. Driftstiden var omtrent den samme i de to årene, nemlig 12,2 uker i 1957 og 12,8 uker i 1956. Saltfiskmengden gikk opp fra 5 390 tonn i 1956 til 6 081 tonn i 1957. Det alt vesentlige av dette var torsk. Ferskfiskmengden gikk ned fra 16 529 tonn i 1956 til 12 538 tonn i 1957. I alt gikk fangstmengden omregnet til råfiskvekt ned fra 27 091 tonn i 1956 til 24 176 tonn i 1957, eller med noe over 10 pct. I disse tallene er medregnet biprodukter. Uten biprodukter var beregnet råfiskmengde 22 997 tonn. Av fangstmengden omregnet til råfiskvekt utgjorde torsk 76,7 pct., sei 1,9 pct., hyse 10,8 pct., uer 1,9 pct., annet og uspesifisert 3,8 pct. og biprodukter 4,9 pct.

Verdien av fangsten ble 17 432 000 kr. i 1957 mot 17 462 000 kr. foregående år. På grunn av prisstigningen ble således fangstverdien omtrent den samme som foregående år. Av verdien utgjorde torsk 83,4

pct., sei 1,3 pct., hyse 7,9 pct., uer 1,2 pct., annet og uspesifisert 3,0 pct. og biprodukter 3,2 pct. i 1957.

Det meste av trålfangstene blir bragt i land i Finnmark. Det gjelder spesielt ferskfisken, men også til dels saltfisken fra småtrålerne. Av den samlede fangstmengde ble således omtrent 63 pct. bragt i land i Finnmark. Ellers ble det bragt i land en del i Møre og Romsdal og litt i Troms. Den nærmere fordeling fremgår av tabell 3.

I tabell 5 er fangstene, omregnet til råfiskvekt, fordelt både på de måneder de er bragt i land og på fangstfelt. De viktigste feltene er kysten utenfor Øst-Finnmark og bankene ved Bjørnøya og Spitsbergen. En kartskisse som viser inndelingen i fangstfelt er gitt i figur 2. Fangstene fra feltene ved kysten blir bragt inn til tilvirkningsanleggene i Øst-Finnmark i fersk tilstand, mens derimot en stor del av fangstene fra feltene ved Bjørnøya og Spitsbergen blir tilvirket

Tabell 5. Småtrålernes fiske i 1957, fordelt på de måneder fangstene er bragt i land og på fangstområder.¹

	Torsk	Sei	Hyse	Uer	Annet og uspes.	Biprod. ²	I alt 1957	I alt 1956
	(..... tonn))							
<i>Måned (den måned fangsten er bragt i land) :</i>								
Januar	10	13	9	—	1	2	35	—
Februar	26	26	21	—	1	3	77	60
Mars	70	56	102	—	13	14	255	216
April	860	70	294	20	65	82	1 391	1 923
Mai	3 091	69	1 125	56	135	283	4 759	9 209
Juni	4 657	37	573	34	43	243	5 587	4 960
Juli	4 116	20	72	14	79	224	4 525	3 005
August	1 995	26	47	166	41	102	2 377	2 315
September	993	11	20	73	3	71	1 171	1 096
Oktober	550	39	29	67	4	60	749	1 053
November	245	31	20	33	17	29	375	48
Desember	7	15	5	—	5	2	34	734
Uoppgitt	1 934	37	291	10	505	64	2 841	2 472
I alt	18 554	450	2 608	473	912	1 179	24 176	27 091
<i>Fangstområde :</i>								
02 Murmanskysten	12	—	2	—	—	—	14	208
03 Øst-Finnmark	7 089	50	1 818	428	212	439	10 036	11 307
04 Vest-Finnmark	4	10	1	22	—	2	39	167
05 Røstbanken—Malanggrunnen	88	1	18	1	9	5	122	23
07 Mørekysten	386	359	652	—	114	71	1 582	1 143
10 Skolpenbanken	24	—	—	—	—	—	24	43
12 Nordkappbanken	—	—	—	—	—	—	—	55
13 Thor-Iversensbanken	1	—	1	2	—	—	4	—
20 Bjørnøya	3 555	—	52	19	151	159	3 936	8 346
21 Vest-Spitsbergen	1 589	—	2	1	2	37	1 631	706
22 Syd-Spitsbergen	601	—	3	—	—	32	636	—
23 Hopen	264	—	—	—	—	17	281	151
25 Nordvest-Spitsbergen	2 128	1	—	—	1	123	2 253	—
Uoppgitt	2 813	29	59	—	423	294	3 618	4 942
I alt ..	18 554	450	2 608	473	912	1 179	24 176	27 091

¹ Tallene er omregnet til råfiskvekt, se note til tabell 3. ² Lever og tran (omregnet til lever).

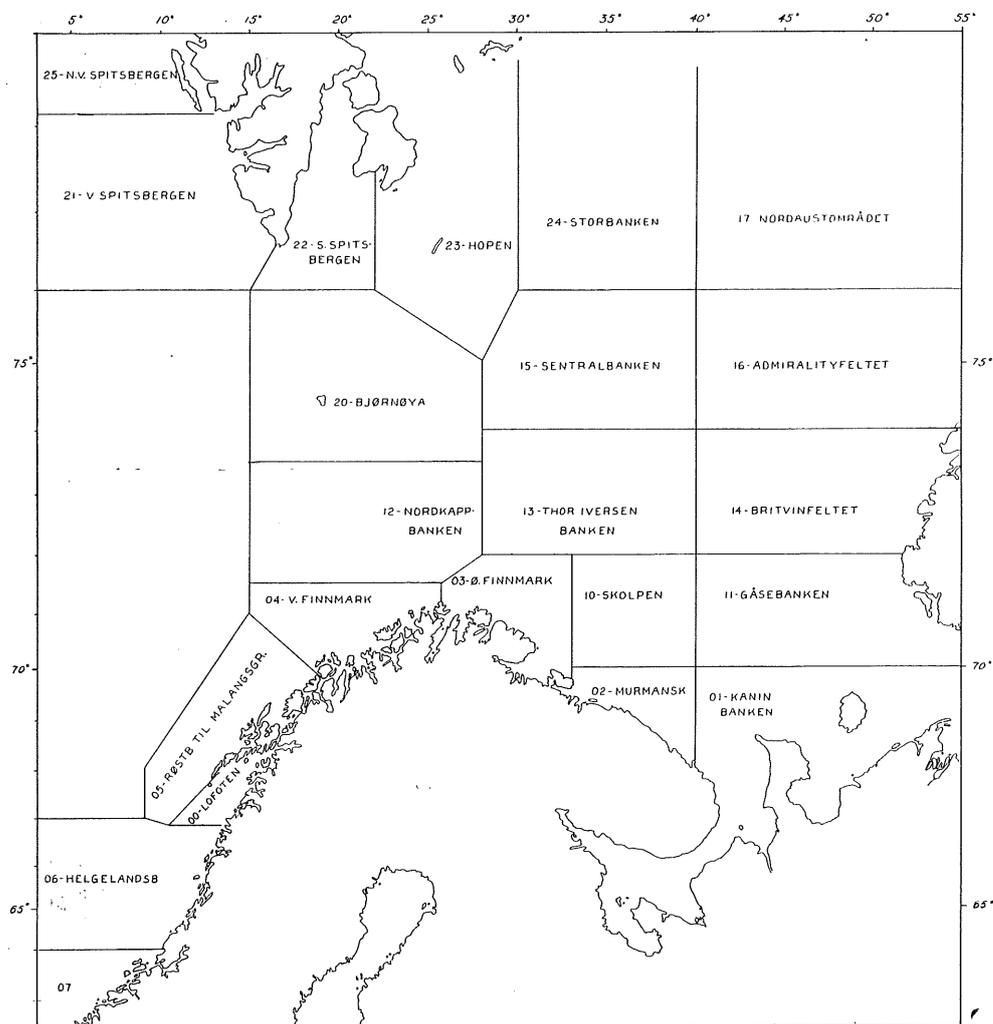


Fig. 2. Kartskisse som viser feltinndelingen.

Tabell 6. Spredningen av brutto fangstverdi.

Størrelsesgrupper	Antall fartøyer	Fangstverdi — i 1 000 kr.:									
		Under 20	20—39	40—59	60—79	80—99	100—199	200—299	300—399	400—499	500 og mer
Under 50 brutto tonn	68	15	18	10	14	6	5	—	—	—	—
50—99 »	50	2	7	9	11	10	11	—	—	—	—
100—149 »	23	2	2	1	3	3	7	5	—	—	—
150—199 »	13	—	1	—	3	2	4	2	—	—	1
200—249 »	5	—	—	—	1	—	—	1	1	1	1
250—300 »	9	—	—	—	2	—	1	—	2	1	3
I alt ..	168	19	28	20	34	21	28	8	3	2	5

ombord til saltfisk. Alt det som fiskes utenfor Møre blir bragt i land fersk og en går ut fra at en stor del av det også omsettes fersk til forbruker.

Fisket drives temmelig forskjellig av de ulike fartøyene. En del av de større fartøyene tilvirker fangsten ombord til saltfisk på enkelte turer. De største fartøyene blir til dels drevet omtrent på samme måte som stortrålerne, mens de minste fartøyene bare benyttes til fiske nær kysten. De har som oftest for liten

motor til å tråle på dypere vann. Det er dessuten alltid med i materialet en del båter som har drevet så lite at det knapt kan regnes for ordinært fiske, men nærmest må karakteriseres som forsøk. Disse trekker selvsagt ned gjennomsnittlig fangstinntekt for alle. Den store spredningen i materialet fremgår av tabell 6.

Brutto fangstinntekt av trålfisket for alle småtrålerne var gjennomsnittlig ca. 104 000 kr. i 1957 mot

98 000 i 1956 og 92 000 i 1955. Det er imidlertid stor forskjell på de ulike grupper. Gjennomsnittlig fangstverdi pr. driftsuke varierte fra vel 4 000 kr. for gruppen under 50 bruttotonn til vel 28 000 kr. for gruppen 250—300 bruttotonn. Gjennomsnittlig for alle var brutto fangstinntekt pr. driftsuke 8 519 kr. mot 7 664 kr. i 1956 og 9 411 kr. i 1955. En viser ellers til tabell 7 hvor det for hver størrelsesgruppe er gitt antall fartøyer, samlet tonnasje og mannskap. Det er dessuten gitt gjennomsnittstall for tonnasje, maskin-HK, mannskap, driftstid, fangstverdi i alt og fangstverdi pr. driftsuke.

Som nevnt er ikke de oppgavene en har fått inn fullstendige. Legger en til 5 pct. til de tallene som er gitt ovenfor, kommer småtrålernes fangster i 1957 i alt opp i 25 385 tonn råfisk til en førstehandsverdi av 18 304 000 kr.

Beregning av tall for fiskeinnsatsen.

De beregningene som første gang ble utført for 1956 på grunnlag av nye oppgaver over antall tråltrekk, anvendt tråltid og nøyaktigere feltinndeling, er fortsatt også for 1957. På grunnlag av disse størrelsene er det videre mulig å beregne gjennomsnittstall

Tabell 7. Småtrålerne fiske i 1957 — En del tall for forskjellige størrelsesgrupper.

Størrelsesgrupper	Antall farkoster	Br.tonn i alt	Mannsk. i alt	Gjennomsnitt pr. farkost:					
				Fark. størrelse br.tonn	Maskin HK	Mannsk.	Driftstid uker	Fangstverdi kr.	Fangstverdi pr. driftsuke kr.
Under 50 br.tonn	68	2 667	458	24	101	6,7	11,9	48 416	4 069
50—99 »	50	3 655	444	73	157	8,2	11,6	74 323	4 607
100—149 »	23	2 856	292	124	260	9,8	13,0	127 051	9 773
150—199 »	13	2 196	194	169	261	11,3	12,3	179 926	14 628
200—249 »	5	1 138	95	228	480	12,0	20,0	347 456	17 373
250—300 »	9	2 532	218	281	539	28,1	13,6	386 417	28 413
I alt 1957	168	15 044	1 701	90	186	10,1	12,2	103 929	8 519
» 1956	178	13 435	1 579	75	...	8,9	12,8	98 098	7 664
» 1955	160	10 789	1 224	67	...	7,7	9,8	92 227	9 411
» 1954	135	8 773	1 137	65	...	8,4	9,3	49 006	5 269
» 1953	99	6 848	697	69	...	7,0	8,0	66 223	8 278

Tabell 8. Fisketid og fangstmengde fordelt etter fangstområder og fartøyenes størrelse.¹

	Antall fartøyer	Antall dager i sjøen ²	Antall tråltrekk	Tråltid timer	Fangstmengde tonn	Gjennomsnitt:					
						Antall tråltrekk pr. døgn	Tråltid pr. døgn timer	Tråltrekkenes varighet min.	Fangstmengde pr. dag i sjøen ² kg	Fangstmengde pr. tråltrekk kg	Fangstmengde pr. tråltid timer kg
<i>Fangstområde :</i>											
Barentshavet ³	78	3 204	11 246	21 610	7 426	3,5	6,7	115	2 318	660	344
Bjørnøya og Spitsbergen ³	39	1 789	5 632	13 491	6 105	3,1	7,5	144	3 412	1 084	453
Norskehavet ³	20	1 118	2 773	4 124	1 010	2,5	3,7	89	904	364	245
Uoppgitt fangstfelt ...	11	81	226	421	189	2,8	5,2	112	2 337	838	450
<i>Størrelsesgrupper :</i>											
Under 50 br.tonn	42	2 311	6 170	10 854	3 146	2,7	4,7	106	1 361	510	290
50—99 »	35	1 831	6 280	12 270	3 566	3,4	6,7	117	1 948	568	291
100—149 »	12	807	2 115	4 975	1 909	2,6	6,2	141	2 365	903	384
150—199 »	10	670	2 032	5 023	2 562	3,0	7,5	148	3 824	1 261	510
200—249 »	2	219	1 200	2 386	1 134	5,5	10,9	119	5 179	945	475
250—300 »	6	354	2 080	4 138	2 413	5,9	11,7	119	6 815	1 160	583
I alt 1957	107	6 192	19 877	39 646	14 730	3,2	6,4	120	2 379	741	372
» 1956	113	5 514	17 441	33 204	13 621	3,2	6,0	114	2 470	781	410

¹ Omfatter ca. 61 % av den totale fangstmengde. ² For fartøyer i gruppene 200—300 brutto tonn: fiskedager. ³ Barentshavet omfatter følgende områder: 02, 03, 12, 13, Bjørnøya og Spitsbergen: 20, 21, 22, 23 og 25 og Norskehavet: 04, 05 og 07 (se fig. 2).

